

מיכאל גרין

מיכאל גרין נולד שנתיים לאחר אברהם הבכור, בשנת 1879. גם הוא, כמו אחיו הבכור והאח הצעיר דוד, היה נמוך קומה ושיער שופע. שלא כמו אחיו, לא התעניין מיכאל כלל בנושאי ציונות ואף לא הקדיש זמן רב לשינון התנ"ך או לימודים אחרים.

מיכאל לא השתייך לחבורה שלמדה עברית וגם לא הצהיר שיעלה לישראל מייד כשיתאפשר. בילדותו היה יפה-מראה יותר משאר אחיו והיה גם הראשון להתחתן. נישואיו הראשונים לא עלו יפה, ולאחר מיספר שנים התגרש ואישתו עזבה את פלונסק. לפרנסתו עסק במסחר זעיר ובמכירת סידקית ברחובות פלונסק, ושפת היידיש שימשה אותו היטב בחנות קטנה שבה עבד.

בשנת 1927 הכיר את דינה זילברשטיין, ילידת פלונסק (1904), הצעירה ממנו ב-25 שנה והם נישאו. לזוג נולדו שתי בנות: חיה, הבכורה, ב-1929 ומרים ב-1930. ב-1932 החליט לעלות לישראל ולחפש לו מקור פרנסה. הוא שכר קיוסק קטן בפינת נורדאו - בן-יהודה, בדרך המוליכה לים, והרגיש בטוב בפרנסתו. כעבור שלוש שנים, ב-1935, הצטרפו אל מיכאל דינה והבנות חיה ומרים, ושכרו דירה קטנה בקומה ג' בשדרות נורדאו.

מאותו יום דינה ומיכאל שהו בקיוסק מעלות החמה ועד שעות הערב המאוחרות. הם שירתו בגוזז קר את היורדים לים וחילקו ממתקים וסידקית לתלמידי בית-הספר השכן ברחוב בן-יהודה. בחנות הם דיברו עברית, אך בבית בעיקר יידיש. בעצת אחיו השכן, דוד, סיפק גם מכשירי כתיבה לוועד-הפועל של ההסתדרות כדי להרחיב את הפרנסה, שהייתה במשורה.

כל מעייניו היו בענייני פרנסה ותמיד אמר: "אחי מתפרנס מכספם של היהודים, אבל אני מתפרנס רק מעבודתי".

עם אחיו צבי היה נפגש לעיתים רחוקות, אך בהולדת נכדיו של מיכאל – דוד תמיד נכח ובחתונת מרים סירקיס היה הוא השושבין הראשי, יחד עם האחות צפורה. מיכאל סירב לעברת את שמו לבן-גוריון, כפי שעשו כל יתר בני המשפחה, ורק סמוך לפטירתו כבר הכירוהו כמיכאל גרין בן-גוריון וכך אף נכתב על מצבתו.

העובדה שבקיוסק עובד האח של בן-גוריון הייתה סוד גלוי, ורבים תהו, או לא האמינו, שאומנם כך הדבר, אך דמיונו החיצוני הרב לאחיו לא השאיר מקום לשאלות נוספות.

ב-1944 נפטרה לפתע דינה, האם, כתוצאה מסיבוכי בעת ניתוח, ומיכאל נשאר בודד ואובד-עצות, אך כעבוד עשרה חודשים בלבד, בשנת 1959, נישא מיכאל לברונקה – פליטת שואה, ילידת פולין, והזיווג עלה יפה. היא תמכה בו, בבנות ובעבודה בקיוסק.

לעיתים נראו בקיוסק מחזות סוריאליסטיים, כאשר ילדים מהשכונה מובילים תיירים אל הקיוסק ומסבירים להם ש"כאן בן-גוריון מוכר גוזז". זו הייתה אטרקציה של ממש.

דעותיו הפוליטיות היו נוטות לימין, וגם שתי בנותיו נישאו לאנשי בית"ר או "חרות" בהשקפתם.

בשנת 1963, והוא כבר בן 84, פרש מעבודתו בקיוסק ומכרו לשלמה לוי, שבנו מנהל את הקיוסק עד היום. כעבור שנתיים נפטר – "מות נשיקה" אומרת חיה – ונקבר בנחלת-יצחק, בצמוד לדינה אישתו שנפטרה 16 שנים לפניו. כמה חודשים לאחר מכן (1965) נפטרה גם אחותו צפורה בחיפה.

מחמשת האחים נותר אז בחיים רק האח דוד. חיה ומרים גרות כיום (2008) ברמת-גן.